

GYULAFEHÉRVÁRI HIRLAP

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt. Egyes szám ára 8 kr.

Megjelenik minden héten egyszer: Csütörtökön.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

ISSEKUTZ JÁNOS.

Főmunkatárs: **Szóllósi Jenő.**

Kiadó: **Papp György**, Gyulafehérvárt

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Püsp. Lyc. nyomda
Gyulafehérvárt.

Hirdetések díjszabály szerint.

Szenzációcsinálás.

A parlament husvétiszünete az idén ugyan csak a közeledő nagy vakáció izlettetője gyanánt tekinthető, ha nézzük azt az erőltetést, melyet a sajtó egyrésze fejt ki „zsiros“ vezércikk tárgyak előránczигálása körül. A husvétiszünet alatt hányszor került szőnyegre Agliardi nunczius magyarországi látogatása, Bánffy báró bécsi útja és ugyancsak a miniszterelnök nagyheri interviewje egy bécsi liriapíróval.

Vajjon hányszor fogjuk még olvasni, hogy a nunczius nem udvariasságból és nem azért jött Esztergomba, hogy az önálló magyar állam egyházfőit, mint olyanokat látogassa meg rezidenciájukban, — hanem, hogy itt, a herezegprimással karöltve, oly egyházpolitikát csináljon, mely a „tehetetlen“ Bánffykabinet feje fölött e szegény országot csakumpakk a pápai kuriának szolgáltatja ki?

Vagy pedig hányszor találják még majd fel nekünk azt az „alapos információt“, hogy Bánffy bécsi útjának csupán „ü r ü g y e“ a közügyi dolgok előkészítése a delegációra; „i g a z i h á t t e r e“ a „z s á k u t c z a“, melybe a kormány — tudja az ég, mi okból? — ismét jutott a kabinetválság, és (no persze!) a... házfelosztás? Mindezeket cifránál cifrább egyvelegben nap-nap mellett kapja az olvasóközönség kostolóba. És azután pláne a „N. W. Tagblatt“ interviewja! Ez ugyan a két hétre való zsiros falat!

Pedig a miniszterelnök e kijelentései épen csak a savanyu uborka-szezonnak az afféle főkkiadása teszi alkalmatossá a szenzációcsinálásra. Mert mit mondott a kormány feje a bécsi

zsurnalisztának? Sem többet, sem kevesebbet, mint ami ország-világ előtt amugy is tudva volt. Hisz a kabinet politikája elejétől fogva nyitott könyv volt a nemzet előtt s Bánffy báró a nagyheri interviewolt se használta fel holmi meglepő leleplezések eszközeit.

Vagy talán meglepett-e valakit az a kijelentés, hogy a hátralevő két egyházpolitikai javaslatot a lehető leghamarább vissza kell ismét vinni az első kamarába, „hogy kétség ne férjen szándékainak őszinteségéhez és komolyságához“? Ep oly kevésbé új, hogy szeptember elsejére az országban meglesz az anyakönyvvezetés, vagy hogy „a komoly magyar államférfi nem tekintheti politikai testületeknek a nemzetiségeket és csak mint etnikus különlegességek kívánbatják, hogy az állam legyen tekintettel nyelvükre.“ Ami a közigazgatási reformot illeti kételkedett-e valaki abban, hogy abba ez évben már bemenni nem lehet? Es van-e józan ember, aki azért azt hiszi, hogy e fontos reform az év letelte után sem fog létrejönni?...

„Kossuth Ferencz nem az az ember, aki a szélsőbal keretében nagyobb akciózt kifejezni képes lesz.“ Ez a kijelentése Bánffy bárónak hasonlóképen nem olyan, hogy abban meghökkeni valót találhatnánk, valaminthogy nem először hangzik el kormánykörökből az afölött való sajnálkozás sem, hogy Apponyinál közjogilag kevésbé angazsált elemei a nemzeti pártnak miért nem csatlakoznak a szabadelvű többséghez.

A miniszterelnök nyilatkozatai egyenként és maguk egészében egy őszinte, cél tudatos politikusnak a helyzet legtermészetesebb fölisméréséből levont kijelentései, melyeket csak a

rosszakaró ellenzéki viszketeg interpellálhat úgy, ahogy azt a szüneti politikusok teszik.

Politikai hírek.

× **Az új házassági jog.** A kormány erősen dolgozik azoknak az előkészületeknek a megtételén, melyek az új házassági jog életbeléptetéséhez szükségesek, úgy hogy az új törvény már esetleg november elsején életbe lesz léptethető. A törvényben azonban az utolsó terminus decz. 18.

× **A szimonoseki béke.** Egész Európa felszült figyelemmel kísérte a japán-kínai békealkudozásokat. Most, hogy Szimonoseki-ben aláírták a békét, joggal lehet kíváncsi mindenki, vajjon mit szól majd a dologhoz Orosz, Francia-, és Angol-ország? A többi európai hatalmakat a kelet-ázsiai konfliktus legfeljebb kereskedelmi érdekek szempontjából érdekli és ezek által nem fognak kárt szenvedni. Oroszország és Anglia részéről azonban politikai érdekek forognak kockán. Valószínű is, hogy Orosz- és Franciaország — a már ismeretes békefeltételek ellen — körlevelet fog intézni a hatalmakhoz, melyben kéri, hogy egy közös kongressuson revideálják a békepontokat.

× **Kréta — zsidó gyarmat.** Hirsch báró most azon tervvel foglalkozik, hogy Kréta szigetét egészen megveszi Törökországtól, hogy ott zsidó gyarmatot létesítsen, hol az Oroszországból kivándorló zsidók letelepedhessenek. Az itt elhelyezett zsidók teljesen függetlenek lennének az ott lakó többi népektől; idővel ott egészen önálló ország alakulhatna az európai hatalmak oltalma alatt. Az Argentiniában való telepítés igen drágának és kevésbé célszerűnek mutatkozott, míg Kréta erre igen alkalmas. Az eszme, mint a külföldi lapok írják, a nagyhatalmaknál, melyekkel közöltetett, igen rokonszenves fogadtatásban részesült.

Gyulafehérvár, 1895. április 25.

(N-d) A román nép a magyar állam területén számra és erőre nézve egyaránt tekintélyes. Összetartó és szívós természetű. Türelmes, de felejtetni és megbo-

TÁRCZA.

Édes anyámnak.

I.
Csendes alkonyat volt
A hogy haza értem,
A vé Mariára,
Harangoztak épen.

Ültél a ház előtt
A régi kis padon
Könyvekkel szemedben
Sohajjal ajkadon.

Letérdeltem eléd
Közéled néztelek,
Ugy eltévedt rajtam
Jóságos két szemed.

Kerestél a régi
Derült vonásokat,
Ragyogó szemeim,
Nevető arcomat.

Az arcom oly törött,
A szemem sem ragyog,
Miről is tudtad még,
Hogy a fiad vagyok?

II.
Hazajöttem anyám,
Beteg vagyok lelkem,

Anyai szerelmed
Gyógyítsd meg engem.

Taníts meg engemet
Még egyszer nevetni,
Taníts meg remélni,
Taníts meg szeretni.

Vigy el a hogy régen
Az első misére,
Mutasd meg, csókolam meg
Az utat az égbe.

Ugy-e meg vannak még
A glóriás szentek,
A kik én nálam is
Még többet szenvedtek?

Mutasd meg őrizőm
Az Isten bárányát
Mondd, hogy csókolam meg
A feszület lábát.

A nagy kereszt alatt
Térdeljünk le ketten,
S mondjuk el, mint régen:
Hiszek egy Istenben!

Móra István.

Ha...

Üde és piros, mint a hajnali rózsza a bohém természetű csepp asszonyka.

Apró, kacskaringós fürtökbe göndörített haja pikánsul omlott bőhéhr homlokára, mely alól két nevető, mosolygós szem villogott a fiatal emberre, aki lábainál térdelt, s nézte őt, mint hívő az oltári szentseget.

— Tehát igaz, őszinte vallomást akar tőlem, Sándor?

-- Szeretnék a lelkében olvasni, asszonyom.

— S ha megbántom a szívét szavaimmal, s ha szerénységet, kételyt támasztok a lelkében? Hiszen látja, maga olyan heves, olyan féltékeny, olyan..

Hirtelen nevetni kezdett.
Hangja, mely hasonlított a kis harang csengéséhez, beütötte a termet. Kezeit szívéhez szorította. A kábitó illatu thearózsa szirmai a földre hulltak.

— Én szeretek asszonyom.

— Legalább azt hiszi.

— Irma, ne kinozzon.

A heves, melegvérű asszony végig simította az ifju lázban égő arcát, ki kezeivel oda hajolt föléje s a fülébe sugta:

— No hát legyen boldog, türelmetlen fiu, szeretem magát.

És engedte, hogy a két ölelő kar oda fűződjék dereka köré s a mámoros ajkak csókokkal borítsák el gömbölyű karjait. A keblén keresztül dobott fátoly egyik csücskéből legyezőt formált s odaverte a szerelmes ifju szeme közé azt a forró, delejes lélekzetet, mely vérpiros ajkai között előszivárgott.

Az ifju ember izgatott szenvedélyes hangon rimázkodott:

— Esküdjék meg Irma erre a vallomásra. Igérje meg, hogy hű lesz fogadalmához.

A csepp asszony vonásain valami hideg borulat szakadt át s a másik pillanatban már a selymes kerevet tulsó végéről nézte a rimázkodó embert.

— Maga tulságosakat kíván, Sándor.

— Csak annyit asszonyom, mennyit én is adhatok. Az igéző asszony lebontja haját s lágy hangon

kezd szólni:

— Az eskü kész bohóság az emberek között. Esküdni? Pihá! Hát lehet-e parancsolni szívünknek, hogy titkos vágyak ne támadjanak soha? Ön nem lehet erkölcsbíró, Sándor. Maga is szeretett s azt a vallomást, melyet nekem tett, bizonynyal már másoknak is elmondta.

— Most az oltár előtt akarom azt ismételni, egy életre szólóan.

— Oltár előtt? Hát ott a szónak nagyobb nyomatéka lenne? A misztikus homályban elbangzó holtomiglan eltörülhetetlen lelki nyom lenné, mely szentség.

Az ifju csendesen odaborult a zsámolyra, halovány arcát fájdalommal emelte a beszélő nőre, ideges mozdulattal tépett le a virágállványról egy szekfűt s beleütötte a fényes hajerdő zubatagába.

— Ha tudná asszonyom, mennyire fájnak bántó szavai?

— Fájnak? ... Látja, milyen bohó is maga. Itt van mellettem, ballotta vallomásomat. Szeretem. Engedem, hogy forró mámoros arcát keblemre hajtja, öleljen s ön mégis...

— Nekem az nem elég, asszonyom. Én birni akarom önt egészen, osztatlanul, örökké, hogy még gondolatban se legyen parányi része se másnak ehhez az üdvösséghez.

A csepp asszonyka ajka görcsösen rándult össze.

— Tehát azt szeretné, hogy rab legyek egy férfi oldalánál.

— Irma! ...

Hevesen zokogva borult a szép asszony az ifju karjaiba és bubánatos rezgéssel suttozta hozzá.

— Ha ki tudnám ölni szívemből az elveszett paradicsom örök átkát! ... Ha tudnám.

Bíró Lajos.

csátani nem tudó. Külön él a saját eszmekörében, a saját szervezetében, fegyelmezett. Egy 2 és fél millió-nál nagyobb nép az államszervezetben mint bomlasztó erő, mindig veszedelmes. Béke időben hagyján, a váltságban romboló.

Csodálatosnak tartom, hogy a magyar állambatalomnak ezzel az elemmel összetartó kapasa nem volt és a jelenben sincs. Érintkezése csak az adóbehajtásnál és a terhek kiróvásánál szemmel látható, — sem templomát, sem iskoláját, sem közgazdasági érdekeit állandó gyámolítása és támogatása tárgyának nem tekintette senki. Ki bajódott azzal, hogy ennek a népnek újabb sarjadékai merre tűnnek, hová lesznek és mit csinálnak? a kormányoknak semmi mondani valója nem vala, egy orgánusig nem tudta magát megemberelni, a melyben ezt a népet a saját anyanyelvén egyszerűen, minden kommentár nélkül felvilágosítsa a gomba számra szaporodó és ezéltatosan a nép politikai erkölcsének megrontása ezéltából terjesztett mindenféle rágalmakat illetőleg. Hogy ez a nép hazafiság tekintetében megbízhatlan, azért tán maga a románság is lehet hibás; de legnagyobb hibás a kormány-rendszer, a mely az embereket a magyar állam-érdekek számára megnyerni egyáltalában legalább eddig nem igyekezett.

Eszteendő óta a román néppel szemben követendő új eljárásnak a szükségét hangsúlyozzák. Kielégíteni a román érdekeket, a mennyiben azok a magyar nemzeti állam keretébe beilleszthetők. Ezt a hangot a megelőző kormány pendítette meg, de három esztendő alatt odáig sem mehetett, hogy azokról a román óhajításokról magának adatokat szerzett volna be, vagy hogy megállapította volna, hogy voltaképen mi a teendő? Nincs nemzetiségi programmunk. A kormánynak, a törvényhozásnak kötelessége ezt a programmot az utolsó részletig megállapítani, — a teendők útját és irányát a leghatározottabb vonalokban megjelölni. Ha az 1868-ik nemzetiségi törvény félretevésével a programmot, az alapot, a magyar közszellem magától elvetette, akkor teremteni kell egy új alapot, egy új programmot, a magyar közszellemnek megfelelőt, hogy a nemzetiségek individuális jogaik és kötelességeik felől teljesen tisztában legyenek. Nem annyiszor mondani, de már a leghatározottabb alakban meg kell jelölni a magyar nemzeti állam határait, abban egyházi, nyelvi, közoktatási tekintetben ki kell jelölni a nemzetiségek számára a helyet, a melyen azok teljes biztonságban el lehessenek.

A román népnek óhajításait nem a szebeni programmból kell összegyűjteni. A román népnek nincs szüksége Erdély autonómiájára. Az óhajításokat nem felülről lefelé, hanem alulról felfelé kell számba venni. Mindenek előtt a nép és azzal érintkező csekély intelligencia viszonyait kell megvizsgálni, — annak a bajaiat foglalkozni.

Vagy ha úgy követelné a magyar közszellem, hogy a nemzeti állam a nemzetiségek ezen óhajításait nem adhatja meg, úgy legyen annak a nemzeti államnak elég bátorsága kimondani azt és legyen elég ereje a maga érdekeit, a maga igazait a nemzetiségekkel megismertetni, népszerűvé tenni, azokat velük megkedveltetni.

A nemzetiségi kérdés megoldása elodázhatatlan szükség, nem azért, mert erősen követelik, hanem azért, mert ennek az államnak a népek összetartására szüksége van, hogy a békében tovább és tovább fejlődhessenek.

A bölcs tapintat, erély és az a sok jóindulat a a románsággal szemben, a mely Bánffy Dezső báró miniszterelnökben meg van, a tárgy teljes ismerete s az ezen ügy iránti kiváló érzék, reményt nyújt nekünk, hogy a román és a magyar közti sok félreértést eloszlátván, a két elemet egymáshoz közelebb fogja hozni.

Jelentés.

Az alsófehérmegyei tört., régész. és természettudományi egyletnek 1895. április 22-én tartott választmányi üléséről.

Az ülésen a választmány szép számban jelent meg; jelen voltak 20 an. Elnökölt Csató János kir. tanácsos alispán.

Elnök felemlítván, hogy betegsége akadályozta, hogy eddig választmányi ülést nem hívhatott össze, melegen üdvözi a megjelenteket, az ülést megnyitja. — Választmány az Elnököt betegségéből való felgyógyulása alkalmából élénk éljenzéssel üdvözi.

Felolvastatik a Cultusminister urnak ez évi 26650 sz. a. kelt leirata, melyben tudatja az egylettel, hogy hozzá az egylet segélyezése tárgyában benyújtott kérését fedezet hiányában nem teljesítheti. — Választmány sajnálattal veszi ezt tudomásul, s egyben elhatározza, hogy még ez évben idejekorán újbóli kérést nyújt be a jövő évi segélyezés tárgyában.

Új tagoknak ajáltnak: Középpessy Gyula, nyug. államtisztviselő (Nagy-Várad), eddigi rendes tag és a Gyulafehérvári volt várbeli község vagyonát kezelő bizottság 100—100 frttal, mint örökös alapító tagok, Oelberg

Gusztáv, bányakapitány (Zalathna), dr. Boér Jenő orvos, (Tövis), Lunáček Frigyes, földbírtokos (Kis-Ludas), Jeney Elek, ügyvéd (Nagy-Ényed), továbbá Abrudfalva, Bucsum, Kerpenyes, Korna, Muska, Szobodol és Tövis alsófehérmegyei községek, mind rendes tagok. — Jelentkezők a felvételről hivatalosan értesítenek, az örökös alapítótághoz pedig köszönőirat intéztetik.

Dr. Csérni Béla jelenti, hogy ez évben részint a késői kitavasodás, részint a vasúti munkálatok következtében magas napszámok miatt keveset haladhatott az a p u l u m i á s á t á s o k k a l. Veszely Károly kifogásolja az ásatásoknak a régi helyen való folytatását, mert az eddigi eredmények a befektetett költségekkel hogy nincsenek arányban*) Elnök erre ajánlja, tekintettel a múlt választmányi ülés azon határozatára, hogy az ásatásokról egy gipszmodellt szándékozik küldeni az egylet a milleniumi kiállításra, maradjunk még egy évet a régi helyen. — Választmány ily értelemben határoz.

E tárggyal kapcsolatban elhatározza a választmány, hogy az ásatások költségeinek kisebbítése szempontjából fegyvereket alkalmaz az ásatásoknál. Ez okból kérészt intéz a kolozsvári kir. főügyészhöz. Tagadó válasz esetén pedig felhatalmazza dr. Csérnit, hogy a napszám csökkenésével más munkásokat is felvehessen.

A milleniumi kiállítás kérdésével Novák Ferencz kir. tanácsos polgármester indítványára választmány elhatározza, hogy a kiállításra küldendő tárgyak előállítás költségeinek részbeni fedezése tárgyában kérészt intéz a kereskedelmi miniszterhez.

Dr. Csérni jelenti, hogy az ásatási területen változás állott be, mennyiben az eddigi bérli helyett maga a katonaság vette át a kertenek kezelését, de közbejárására a várparancsnok megígérte, hogy az egylet kutatásainak szabad tért enged; indítványozza továbbá özv. Rhémánnénak, ki több mint hat éven keresztül az ásatásokra nagy gondot fordított, valamint a várparancsnokságnak intézzen az egylet köszönőiratot. — Választmány mindkét indítványt elfogadja.

Ez évi közgyűlés napjaul *juniús hó 11 ke* tüzetik ki. A szokásos *évkönyvnek* tartalmát képezni fogják dr. Csérninek régészeti, Veszely Károly prépost és Zlamál Agost tanárnak történelmi, valamint az Elnök urnak egy természettudományi értékezése, végül hivatalos rész.

Habár a múlt választmányi ülés határozatából felkértük a társulati ügyészt, hogy a hátralékosokat haladéktalanul perelje be, de még ennek semmi eredményét nem láttuk, ugyanazért választmány rövidabb utat, hátralékosoknak a városi tanácsnál, mint községi bíróságnál való beperesítését határozza el, s ennek elintézésével a pénztárost bizza meg.

Pénztári állás jelenleg készpénzben 160 frt. De ezzel szemben áll az alapítókének 200 frt. tartozásunk.

A jegyzőkönyv hitelesítésére Novák Ferencz, Imets F. Jákó és Csiky László urak kéretnek fel.

A j á n d é k o z t a k az egyleti muzeumnak: 1. Geniekapitány Navratil ur 1 római bronzgyűrű, 1 porosz emlékérem vashól. — 2. Jónás Géza ur 1 Mária ezüst tallér 1783-ból. — 3. Straubert Ödön ur 5 drb. Kossuth bankót. — 4. Frölich Gyula tanuló 1 drb. Honduras köztársasági rézpénz. 5. Pásztor György tanuló 1 drb. Nerva Trajánus bronz pénz. 6. Zöld Dezső tanuló 1 drb. ezüst denar 1568-ból. 7. Fill Rudolf tanuló 1 drb. Frigyes német császár emlékérmét 8. Szentmiklósy Gyula gyógyszerész ur 1 db. Poltura 1706-ból 1 drb. ezüst pénz Sigismund lengyel királytól. Választmány az adományozóknak jegyzőkönyvi köszönetet mond.

*) Ajánlja, hogy inkább a megye más helyén tegyen próbaátásokat az egylet.

IRODALOM.

* **Vadnay Károly életrajza** jelent meg épen most a dr. Körösy László országsszerző elterjedt Korrajzok című nagybeesű vállalatában. A harmas füzetet Vadnay arczépe és kéziratmában közzét előjáró beszéde díszíti. A 266 oldalra terjedő könyv az első érdemszerző Vadnay-életrajz irodalmunkban. Megismertet Vadnay ifjúságával, katona-éveivel, szabadságharczi szereplésével, külföldi kényszerűszolgálatával; bemutatja azután Vadnay-ban a novellairót, a regényirót, a kritikust, a dramaturgot, a szerkesztőt s az embert. A rendkívül gazdag adatok feldolgozását és csoportosítását ugyanaz az alaposág és élénkség jellemzi, mint az eddig megjelent Korrajzokat: Ferencz József, XIII. Leo pápa, Kossuth Lajos, Jókai Mór és Vaszary Kolos legújabb biográfiáit. Vadnay Károly életrajzának bolti ára 90 kr; de feleárban kapja, a ki harmincz füzetre (bóli ára kilencz forint) öt forintjával előfizet. A ki két öt-öt forintos évi előfizetőt gyűjt, az harmincz füzetet kap ajándékul. A házagpótló sőt nélkülözhetetlen irodalmi vállalatot, melyből havonként két szám jelenik meg, jó lélekkel ajánljuk olvasóinknak. Bolti áron minden nagyobb könyvkereskedésben kapható. Kedvezményes előfizetéssel a Korrajzok kiadóhivatalában, Budapest, Andrássy-út 25. szám alatt rendelhető meg.

Ujdonságok.

Gyulafehérvár, 1895 április 24.

— **Dr. Ebergényi Sándor** verespataki járási szolgabíró lesz valószínűleg az új főispáni titkár, ki tehetőségénél fogva bizonyosan meg fog felelni hivatásának.

— **Kinevezés.** Szabovármegye főispánja Lán-czy Ödön állatorvost, okleveles gazdát és tart. honvéd badnagyot megyei állatorvossá nevezte ki.

— **Hymen.** Rónai Henrik postamester eljegyezte Löwy Johanna kisasszonyt, özv. Löwy Regina leányát Alsó-Maros-Váradján.

Az alsófehérm. tört. régészeti társulat által a milleniumi kiállításra küldendő tárgyak előállítás költségeihez újabbban szívesek voltak hozzájárulni: La Borda Kálmán ur 2 frt, dr. Mayer Ödön ur 2 frttal. Főösszeg 76 frt.

— **Az új balázsfalvi érseknek,** Dr. Mihályi Viktornak mult héten adták át az érsekség javait. A hivatalos átadást Papp Szilágyi László kultusminiszteri titkár teljesítette, ki Belényesről már vissza is utazott Budapestre.

— **A közigazgatási bizottság** f. h. 23-án rendkívüli gyűlést tartott, melynek tárgya az anyakönyvi kerületek beosztására vonatkozó miniszteri észrevételek volt.

— **Halálozás.** Andrássy Ignáczné, szül. Albert Zsuzsánna 75 éves korában t. hó 21 én elhunyt. Az elhunytban Andrássy Sándor városunk kedvelt polgára mostoha anyját siratja.

— **Lövöldöző testvér.** F-Maros-Váradján a Drogits testvérek már néhány év előtt örökölték szántóföldjüket, mely, mivel a legkisebbik az apa nevét viseli, erre van tetáblázva. A tagosítás alkalmával Drogitsék kisebb területű, de jobb minőségű földet kaptak, a mit a nagyobb 3 fű 4 egyenlő részre osztott fel egymás között; csak a legkisebbik nem tudott abba beletörődni, hogy ezentul kisebb földje legyen, mint annakelőtte. Pénteken aztán korán reggel ki is ment s elszántott a többiekéből egy-egy jó darabot. A bátya is munkához indult később s kérte öcsesét hagyná abba az igazságtalan szántást. Ez azonban 5 lövéssel felelt! (a hatodik nem sült el) majd ezekből kifogyván bunkós botjával hatalmas léket vágott a bátya fején. A dőreire összeszaladt a többi munkás is és a gonosz testvért megkötözve átadták az előjárónak, a honnan a járásbíróshoz kísérték a jó madarat. A lövések csak kisebb sérülést okoztak.

— **Elmulatta a más pénzét.** M. B. iparos mesternek egyik segédje elment Tövisre mulatni; még nem józanodott ki a vasárnapi mómorából s kedve kerekedett a mulatság folytatására. Pénze azonban nem volt a muri folytatásához s mivel jobban tudja a közmondást, mint a tiz parancsolatot, ottan kereskedett, a hol volt. Gazdája fiókjából 20 frtot elemelt s alig pár óra alatt mindentféle kötes üzletekben elmulatta. Mire a pénz eltűnését észrevették, már csak a végét járta a pénz és a mulatság. A rendőrség látta szívesen a vitéz segédet, mig kialussza a mulatságot.

— **A tordai zavargások.** A tordai törvényszék most hozta meg vádhatározatát azon tordai zavargások tárgyában, melyek 1892. és 1893-ban történtek. A késés a károsok lassu eljárása és a vizsgálatot késleltetők magatartása miatt történt. A törvényszék 17 vádlottat helyezett vád alá, nagyrészüik földmives és iparos. Van egy vándorszínész s egy orvosnövendő is közöttük. A zavargások első ízben azért történtek, mert Ratiu a memorandum-pörben Bécsben járt. Másodízben, mert Nagy-Szeben, mint hamisan híresztelték, Vladuti Gyula tordai lakos egy magyar hírlapíró bántalmazott. Az összes vádlottak hatóság elleni erőszak és magánosok elleni erőszak büntette miatt helyezették vád alá. Legjellemzőbb az, hogy ama kár, melyt a zavargások okoztak és melyekért a románok egész Európa sajtóját telelarmázták, ily uton ezeket és ezeket gyűjtven, a szakértők eskü alatti bebeslése szerint háromszáznegyvennégy (344) frtot tesz ki. Ebből is egy fogorvos szenvedett legtöbb kárt. A mit a röpiratban állítanak, hogy Ratiu házát lerombolták, e vád odatorpúl, hogy Ratiu ablakait beverték. A vizsgálat alkalmával konstalták, hogy a rendőrség és esendőrség teljes erővel lépett közbe, sőt a esendőrség lőtt is.

— **A vasúti pénztárnál.** Sok bolond is történik a világon, mért ne történhetett volna a felvinczi paraszttal is, a ki benn járt a fehervári marbavásáron. Otthon — úgy beszélt — az Ajzág zsidóval mésszárszékot nyitottak. Azért ment el a fehervári vásárra, hogy borjut vegyen.

El is ment a baromvásárba, hol azután nagy alkú és áldomás után szerzett magának egy borjut. Ugy, a hogy kiverte a vasúti állomásig, ott aztán oda kötötte egy tőkéhez, mig ő a pénztárhoz ment jegyet váltani magának — meg a borjuiának.

— Ni, hallja az úr, mennyiért visz el a gőzös Felvinczre egy borjut?

— Egy koronáért.

Nagyot csóvál parasztunk a fején.

— Nem lehet a?, téved az úr, hiszen a borjunak még csak fél jegy dukál.

— Egy korona, a másik pénztárnál.

— Nem megyek én. Pénz, pénz az urnak is! Csak nem veti meg talán?

— Csak keveset beszéljen, bátyám, szólt a pénztárnok, nem érek rá.

— De érjen rá az ur, ha borjuról van szó. A fél jegyet fizetem, oszt meg van.

A pénztárnok elnevette magát s aztán még sem állhatta meg szó nélkül.

— Hát mit akar na?
— A borjuért fizetni.
— Egy korona fog érte járt.
— Ugyan ne komédiázzon az úr mondom, hogy borjuról van szó — fél jegy jár annak.

— Hát hogy hogy?
— Ugy instálom, hogy a fiamért is fél jegyet fizettem a multkor, a borjum sines még tíz éves. Legyek igazságos az ur s ne fizetessen velem annyit, mint a mennyit egy felnőtt marháért szokás fizetni.

— **Költők fészke.** Hazaffy Verai János költészalmonk tudatja velünk, hogy ő Koltón lakik, abban a kastélyban, a hol egykor Petőffy Sándor ur nemzeti dal fejedeleme, és neje Szendregi Julia delnő töltötték el a mézes heteket; űk, — írja levelében — a kastélyi szalonban, én pedig a kastélyi faskamrában. Igéri, hogy május hó folyamán meglátogatja Gyulafehérvárt. Most még ott van, még pedig új polgári nőjével Morgó Máriával, Máramaros vármegye legpiszább angyalával; kivel ő is, mint Petőffy, éli a mérges heteket.

Irt is hozzá 572 darab hazaffy verset, tessék elolvasni a legeslegszebbiket:

Koltón.

Koltón ég a szívem lázban,
Abban a kastélyi házban,
Hol Petőffy Sándor lakott,
Elfeledve csapot, papot.
Velem sug-bug kedves párom,
Kivel a bolondját járom;
Morgó Mari az ő neve,
De nem pupos, mint a teve:

Egyenes nád, sugár czédrus,
Aldja meg a Krisztus Jézus!
Czippen, czuppan piczi szája
Hamis neki a zuzája.
Vastag nyakam átkarolja,
A csizmam kisubiczkolja.
Ha szomjazom ellát vízzel,
Borral, sörrel, luhi vízzel.
S verset írok hozzá százszor
Akáresak Petőffy Sándor.

Hazaffy Veray János.

— **Angol szobósság.** Jókai Mór egyszer összeállította száz színónimáját ennek a magyar szónak: megverni. Most egy angol író hasonló statisztikát készített, csak hogy nem a verést, hanem a lerészegedést illetőleg. Konstata, hogy az angol nyelv kétszáz-féle módon tudja kifejezni, hogy valaki becsipett — vagy hogy mi is ideiktassunk néhány rokonértelmi magyar szót: elázott, leitta magát, berugott, fejébe szállott a szót; elázott, bekapacizált, nagyot öntött a garatra stb.

— **Házasságkötések a kukoricaföldön**
Mulatságos esetek történtek az utóbbi hetekben P.-án. Igen sok szerelmes leány van abban a nagy faluban, kiknek — sehogysen sikerült a házasságkötés az oltár előtt. Ekkor valami furcsa babona kezdett terjedni; az hogy ha valaki kukorica kóróból font koszorúval díszíti fel magát, úgy a legénynyel kötött házasságot érvényessé teszi a — kukoricaföldön. Lett is foganatja a babonának, — egyre szaporodtak a kukorica föld házasságkötései s ilyenformán most már 100-nál többen kötöttek ilyen házasságot.

— **Mennyire hallatszik a mennydörgés.**
A villámlásról már régóta tudják, hogy 250 kilométer távolságból is lehet látni, társstümenyéről, a mennydörgésről azonban mindez ideig nem tudtak hasonlító pontosságu észleletek birtokában jutni. Ujabban egy francia csillagász kutatásai alapján azt állítja, hogy a mennydörgés hangja legfőlebb 16 km-re hallik, egy angol csillagász ellenben a villámlás és mennydörgés között 130 másodpercet számlált meg, mely 45 kilométer távolságnak felel meg.

— **A legnagyobb természetes ezüsttömb.**
A bányákban eddig talált ércztömbök legnagyobbika Bolorád államban, Aspenben van. Nem kevesebb, mint 3300 font sulya csaknem tiszta ezüsttömböt találtak itt, melynek értéke mintegy ötvenkétezer forint. Eddig a legsúlyosabb tiszta ércz csak 300 fontnyi volt.

— **A női orvosok az Egyesült Államokban.**
Az északamerikai Egyesült Államokban az orvosnők száma már meghaladja a kétezeret. Ezek közt 95 professzor, 70 kórházi orvos, 65 testegyenestítő, 40 szemgyógyász, 130 homeopatikus, 610 nőgyógyász és 30 villamos gyógyítással foglalkozik.

— **Bizonyos benne.** A. Milyen neműek az égitestek? B. Bizonyos, hogy nőneműek. A. Miből következtetted ezt? B. Abból, hogy senki sem tudja, milyen idősök.

— **Praktikus.** Feigel ur: Nem értek, miért tonoltok számolni két és három perczenttel. Ki ad most kölesün két és három perczentre? Ifjabb Feigel: Aki kor jó ezt tudni, papa, mikor a hitelezőkkel kell egyezkedni.

— **Kaszárnyában.** Örmester: Soha ilyen ügyetlen, ostoba tökfilkót. Ugyan vannak még testvérei is? Ujonez: Jelentem alásan csak egy bátyám van, de az még nálamnál is ostobább. Örmester: Aztán mi az a derék fiu bé? Ujonez: Örmester.

Közgazdaság.

Vetőmagvak.

Haldek Ignác magnagykereskedő beti jelentése a „Gyulafehérvári Hírlap” számára. Vörös heremag. Ambar a lefolyt héten a csendes ünnepi hangulat általalossággal észlelhető volt a vörös heremagüzlet mégis

Iskola Alapítvány - Kolozsvári

kivételt képezett, mivel ezen cikkben a kereslet oly élénk volt, hogy minden a piacra kerülő áru, feketint nélkül a minőségre, azonnal vevőre talált. Nyersáru kisebb tételekben 55, 60 és 63 frtjával adott el, finom áru egyáltalában nem került piacra. **Lucernamag:** teljesen tüzetlen volt, mivel a magkereskedőknek ezen cikkben nagyok a készleteik. **Bükköny,** baltacsim, muharmagban változatlan árak mellett jelentéktelen volt az üzlet. **Rébamag.** Az oberndorfi és mamuth fajok szilárd irányzatot követnek, míg a többiek ismét olcsóbbak lettek.

C S A R N O K

Hangulat.

Haragszom a nyári időre,
Port vet a szemem közé
Tavaszi ideje is csak oly dőre,
Ép mint a lueskos őszé.

A tél! Igen, a komor öreg...
Ez csak az év szaka ám!...
De nem! Mert 'utána tavasz jó,
S ez megint csak baj reám.

Tavaszzsal virulnak a bimbók
A szerelem kifakad...
Fagy éri a kora virágot —,
S barna lányka — becsap.

*

Hiába tagadom, hiába!
Várom a kikeletet...
Már csattan a szerelem szárnya
Nyugtalan szívem felett.

Ipolyi Sándor.

A tehenek.

(Humoreszk, mely „A ludak”-kal rokonságban van.)

— A „Gyulafehérvári Hírlap” eredeti közleménye. —

Igen, igen, teljes igazuk van, ha azzal gyanusítanak, hogy én az egész állatvilágot szerepeltetem. Tudom, kérem tudom... És ez igazság! De nini, az „igazság” juttatja eszembe, hogy ez apróságnak jogos címe a „hazugság” volna. (Féltem, hogy így el sem olvassák.) Ugy van: hazugság! Mert ez elforgatja az eredeti történetet egy másik irányba, mikor már — mese a neve.

A hazugság vétek. Természetesen a „mi” hazugságunk nem mondható bűnnek, jellemgyöngeségnek. Az irodalmi hazugság maga egy kis költészet. Már pedig ha költészet, ne hívjuk a hazugság néven. Nevezük teszem föl, a poézis „váltópénzé”-nek (így bár a póétáknak is van állandó tőkéjük), mely érdemet az egyik ember az innenső, másik a tulsó oldalon néz meg, vagy mit egy harmadik zsebre vág, míg a negyedik túlra rajta, mintha nála se lett volna stb. stb.

És ez a váltópénz megvan az irodalomtárházában, a népköltészetben is, hol generális és káplár, tenger és tócsa, távol és közel stb. között nemhogy különbséget nem tesz, de még fel is cseréli a maga előnyére, már a mint a dolog azt megkívánja. A falú legénye, ki a zsandárkáplárt véletlenül úgy találta fejbe agyabugyálni, hogy még abban a minutában jeleatkezett Szt. Péternél, valószínűleg mesebeli hőssé lesz, olyanná, ki zsandár-ármádiát vert széjjel...

Ezzel a váltópénzzel is csak úgy vagyunk, mint sok mással, t. i. ki-ki a maga módja szerint használja. Van ki szerényen, takarékosan bán vele, van persze aztán olyan is, ki durván markol közéje. Tehát izlés kell ehhez is! Mert az, a ki...

— De tisztelt „én uram” a tehenek, a tehenek!

— Igen, a tehenek! Jó, hogy szólsz, úgy sem tudnám befejezni ezt a megkezdett — körmondatot.

*

A tehenek és a ludak egy- és ugyanazon história, ... A borbélyom elkezdett borotválni és a kanapén ülő németajkú sógor elkezdett mesélni. Elmondta, hogy Szt. Ivánon a Kramm Pepi, meg a Johann összeveszték az atyai örökségen, aztán egyenkint bementek a városba egy ügyvédhez.

A borotva a torkom táján járt és én nem szólhattam. Az én históriámat, a ludakat meséli a sváb. A színhelyet Szt Istvánról Szt Ivánra helyezte át és az Andris nevet Pepivel cserélte föl. Borzasztó! Nem szólhatok!

Mig én tehetetlenségemben mérgeződtem, a sváb atyafi már azt is elmondta, hogy az ügyvéd levélkét adott át Pepinek, mely egy ügyvédtársának szólt. Pepi felbontotta a levelet, de magyarul nem tudván, egy arra menő diákkal olvastatta azt el...

Ekkor a borotva már kevésbé veszélyes helyen járt és én dühvel kiáltottam a tükörbe, melyben a mesélő svábot láttam.

Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

— Mi íródott a levélbe?! — Nem várhattam a mese végét.

Lehet, hogy nagyon gorombán szóltam a tükörbe mert a sógor elhallgatott...

Mosolyogtam. Mind biába, nem szólt egy szót sem többet.

Harmadnap elmondta a borbélyom, hogy a német az gondolta, „én” vagyok az ügyvéd; megijedt és azért hallgatott el. Azt mondta pedig, igazat szólt.

— Mit szólt magának a levél tartalmáról? — Kérdem a borbély mestert.

— Nem tudom én, uram; valami „teheneket” említett.

Egész nap töprengtettem a tehenek felett. Soha életemben sem volt még a jámborokkal fejtörésem. Mi nem éri az embert az idők folyamán!

Két nap alatt másfél kilót vesztettem a magam testem súlyából!

Szörnyűség!... Azt a németet bepörlöm H. ügyvédnél és...

Ilyen és hasonló veszedelmes gondolatok kovályogtak agyamban. Egy szeles délután a kávéházban ültem és ép Szeless Adorjánról írt hasáboakat olvastam. A szomszéd asztalnál két kövér úr diskurált. Mintha ezek is a tehenekről beszélgettek volna! A legrosszabbra is elvoltam szánva. Arról beszélnek, arról... Az izgatótság megint kitört belőlem:

— Mi volt a levélben?! — A kövér urak egyike gallérijába stílyesztette rövid nyakát és nagy flegmával szólt:

— Bona vacca! (Jó fejőstehen).

Mélyen és könnyebbülten sóhajtottam föl. Szegény sógor, hiszen neked is igazad volt!...

Ilyen formán ki a hazug ebben a lud-tehen históriában? Én?? Lehet, lehet, de kérem alásan, ne méltóztassanak elfeledni, hogy a hazugság a poezis váltó pénze.

De azért szerkesztő úr, én zsebre vágom; úgy sem kapok mást.*

Inseli Sándor.

* — Hát a tiszteletpéldány (Szerk.)

— Ugy van! Ugy van! (Kiadó).

— Azt is egy hét múlva kapja meg (M. k. posta.)

Szerkesztői üzenetek.

Ella. Nem szakad meg e hosszú hallgatás? Valami csak történeti ott is?! Egy kis tudósításra szomjazunk.

Ifj. G. „A Feccskéhez.” Bizony nagyon valami pongyola ez. Ha feccskemádár fészke alatt szavalná el, bizonyosan kirepülne belőle.

Guszt. „Szívek krízise” Sajnálattal bár, de mellőznöm kell ezt, mert nincs oly általános érteke, hogy a nagy közönség elé lehetne vinni. A honnan azt a tárgyat merítetted, még jobbra is akad. A kibékítésre nem vállalkozhatom.

Sanji Egó. Az ajánlott levél megint kitett Bajáért. A teheneket megfejtem. A többi is jön. Egó csak rakettázzék. A gondolatöredékeket most rendezem. Jövő héten levelet írok, persze nem olyan rekrutás hangulatban, mint ti.

Árpád. „Nap és hold” című „idill” minden lehet, csak költemény nem. A legközönségesebb nyelvezettel van írva. Ime,

„Nap nap után így megy ez már
Csodálkozok rajt sok sz am ár,
De nem ám az okos ember
Kinek nincs fejében kender.”

Úgy látszik az önében jó porció van.

Nyiltér*)

Nyersselyem básztruhákra való kelmét 8 frt 65 krtól

42 frt 75 krig egy teljes öltönyre — Tussors- és Shantungs-Pongees, valamint fekete, fehér, és színes **Henneberg-selyem** 35 krtól 14 frt 65 krig méterként, síma, csikos, koczkázott, mintázott, damaszt, s. a. t. (mint egy 240 különböző minőség és 2000 szín és mintázatban s. a. t. **postabér és vámentesen a házhoz szállítva és mintákat küld postafordultával: Henneberg G.** es. k. udvarszállító) **selyemgyára Zürichben** Svájcban czínezett levelekre 10 kros. levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek.

*) E rovatban megjelenő közleményekért semmi felelőseget nem vállal el a szerk.

Hirdetések.

Sz. 92 — 1895. tkvi

40 1—1.

Arverési hirdetményi kivonat.

A gyulafehérvári kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Muntyán János mint Pípos János irodája gondnoka végrehajtónak Filip Csuka Mária hagyatéka o. dályai végrehajtást szenvedő elleni 50 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében az oláh-dályai 618 szíjtkvben A + 1—18 rsz.,

Iskola Alapítvány - Kolozsvár, Központi Rendszer, Könyvtár, Célrészlet a Székelyföldi Iskolákért Alapítvány részéről